

Lp. Kadri Alasi

Teie: 02.09.2016 nr 8-2/16/8038

Keskkonnaministeerium

Kadri.alasi@envir.ee

keskkonnaministeerium@envir.ee

Meie: 10.10.2016 nr 1-5/2165

Seisukohad looduskaitseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse kohta

Esitame Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) seisukohad looduskaitseaduse (LKS) muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse (VTK) kohta. Rooma numbrid järgivad väljatöötamise kavatsuse numeratsiooni.

I - kaitse alla võtmise regulatsiooni täpsustamine

VTK kohaselt plaanitakse täiendada LKS § 8 lg 2 p 3 selliselt, et loodusobjekti kaitse alla võtmise ettepanekus peavad liikide andmed, kelle elupaiga kaitseks ettepanek tehakse, olema kantud keskkonnaregistrisse. Keskkonnaministeeriumi pressiteates VTK kohta (12.09.2016) on öeldud: „Kaitsealuse liigi elupaiga kaitse alla võtmise ettepanekut saaks VTK kohaselt esitada tulevikus alles siis, kui selle liigi alal esinemine on Keskkonnaameti poolt järgi kontrollitud. Muudatuse eesmärk on tagada, et ala kaitse alla võtmise protseduur ja sellega kaasnevad kitsendused maaomanikele käivituksid alles siis, kui on kindlus, et keegi ei ole esitanud ettepanekut näiteks liigi vale määrangu tõttu või eesmärgiga venitada mõne tegevuse elluviimist.“

Lahendus ja selle mõistlikkus vajab läbimõtlemist ja kaalumist. VTK muudatus takistaks kaitse alla võtmise algatamist selliste alade või potentsiaalsete püsielupaikade puhul, kus on kaitstavate liikide esinemine küll juba teada, ent andmed on veel keskkonnaregistrisse kandmata. Kuna andmete keskkonnaregistrisse jõudmine võtab praktikas aega, võib tagajärjeks olla selliste alade kahjustamine arendustegevuse läbi. Sama oht on juhul, kui liigi esinemist ei ole Keskkonnaametil võimalik kohe kontrollida. Näiteks lindude puhul võib juhtuda, et kontrolli saabumise ajaks on pesakond pesast lahkunud ning kontrollida on võimalik alles järgmisel aastal või kui pesitsemine jääb järgmisel aastal vahele, siis alles ülejäämisel. VTK järgi ei ole sellistel juhtudel võimalik alale mingeid ajutisi piiranguid või kitsendusi seada. Kehtiv LKS võimaldab arendustegevuse kaitse alla võtmise ajaks peatada, mis annab võimaluse alal asuvaid

väärtuseid täpsustada ja veenduda, kas ala väärrib kaitse alla võtmist või võib seal lubada (negatiivse keskkonnamõjuga) tegevust. Seda ka alade puhul, mille väärtused ei ole veel registrisse kantud.

VTK-s on sellise muudatuse põhjenduseks toodud, et praktikas esitatakse kaitse alla võtmise ettepanekuid, milles esitatavad andmed ei vasta tegelikkusele (see selgub aga alles koormava ja kuluka kaitse alla võtmise menetluse käigus). Et pakutud uue lahenduse tõhususes veenduda, oleks vaja selgemaid andmeid, kui palju kaitse alla võtmise ettepanekuid üldse esitatakse ning kui paljud neist on osutunud hiljem asjakohatuteks. VTK-s märgitakse üksnes, et sellised ettepanekud on viimastel aastatel "sagenenud", ent see ei anna ülevaadet probleemi ulatusest ega võimalda aru saada, kas valitud lahendus on eesmärgi suhtes proportsionaalne. Kui andmete kontrollimine ja keskkonnaregistrisse kandmine saab nii olulise ja ajakriitilise osa kaitse alal võtmise protsessis, siis tuleb kogu protsess väga täpselt kirjeldada ning paika panna info liikumine, osapoolte ülesanded ja vastutus jm.

II - riigi ostueesõiguse ärakaotamine

VTK kohaselt plaanitakse ära kaotada riigi ostueesõigus

VTK-s on kaalutud küll võimalust piirata riigi ostueesõigust juhtudel, kui kinnisasi asub tervenisti või osaliselt kaitsealuse liigi püsielupaiga sihtkaitsevööndis, kaitseala loodusreservaadis või sihtkaitsevööndis või hoiualal, ent on leitud, et see lahendus ei kõrvalda probleemi täielikult. On märgitud, et see, kas riik lähiaastatel oma ostueesõigust mingitel juhtudel kasutama hakkaks, ei ole teada. Tundub, et VTK-s on peetud halduskoormuse vähenemist olulisemaks väärtuseks kui looduskaitselisi väärtuseid. Valitud lahendust tuleb veel kaaluda, sest ei ole selge, kas see on lõppkokkuvõttes proportsionaalne (esmapilgul tundub, et mitte). LKS-s oleks vaja säilitada riigi ostueesõiguse võimalus vähemalt mingitel aladel või mingit laadi tehingute korral või seada kriteeriumid, milliseid teateid Keskkonnaamet hindab ja läbi vaatab. Sobiv võib olla ka VTK-s pakutud lahendus, et "kinnisasja võõrandamisel on riigi ostueesõigus üksnes juhul, kui kinnisasi asub tervenisti või osaliselt kaitsealuse liigi püsielupaiga sihtkaitsevööndis, kaitseala loodusreservaadis või sihtkaitsevööndis või hoiualal".

IV - jahiulukite farmid

VTK kohaselt plaanitakse ulukifarmide tegevus lõpetada.

Toetame seda ettepanekut. Ei ole ühtki mõistlikku põhjust, miks suuri ulukiaedu peaks Eestisse rajama, samas kui ulukiaedadel on kahjulikud mõjud - maastiku tükeldamine ja seeläbi loomade vaba liikumise piiramine.

Vormistus

Vormistuslikust küljest võiks väljatöötamiskavatsuses edaspidi esitada ühe muudatuse kohta kõik aspektid järjest (probleemi kirjeldus, sihtrühm, sisu, kavandatav regulatsioon jne), nii oleks muudatuse sisu ja põhjendused selgemini jälgitavad. Praegusel kujul kulub VTK-ga tutvumisel liiga palju aega sellele, et välja selgitada, mida konkreetsemalt plaanitakse seaduses muuta, milliseid erinevaid lahendusvariante kaaluti jne.

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Riho Kinks
EKO koordinaator

Eesti Keskkonnaühenduste Koda ühendab kümmet keskkonnaorganisatsiooni: Eestimaa Looduse Fond, Eesti Ornitoloogiaühing, Eesti Roheline Liikumine, Balti Keskkonnafoorum, Eesti Üliõpilaste Keskkonnakaitse Ühing "Sorex", Läänerannik, Nõmme Tee Selts, Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering.
EKO eesistuja 2016. aastal on Eesti Ornitoloogiaühing.